

λασας βλέπης τὴν ἀθάνατη πέτρα ντυμένη ἀπὸ πρασινάδα. Ἄπ' αὐτὴ ἀνάβρυξε ἡ ζωὴ καὶ με ἐκύκλωνε μὲ ἀκίνητη δύναμι ὅπως τῶρα μὲ κυκλώνει ὁ Θάνατος. Στὸ στήθος μου ἐχτύπα ὁ οὐρανὸς μὲ ὅλες τὲς φωνές του. Ἄλλ' ὅταν ἡ γῆ τοῦ τάφου ἀγγίζοντας τὸ λεῖψανό της ἔγεινε ναός, ὁ θάνατος, ὁ καθημερινὸς θάνατος, ἐφάνηκε στὸ κόσμον πρῶτον ἀπίστευτο καὶ νέο. Ἡ ὁμορφάδα τῶν γυναικῶν ἦτο γιὰ πολὺ καιρὸ ἀγνή καὶ θλιμμένη. Ὁ ἄνδρας ἔκλαψε καὶ ἐφάνηκε ἰσχνὸς σὰν τὴ γυναῖκα. Ἰσως θὰ καθήσουν ἐκεῖ τριγύρω της ἀγίασμένα τὰ ἀγνωστὰ κόκ-

καλά της. Ἰσως τὰ σκουλίκια δὲν θὰ γεννηθοῦν. Ἰσως δὲν θὰ λυώσῃ τὸ κορμὶ της ποτέ. Ἰσως θὰ εἶναι πάντα ὥραία καὶ ἐκεῖ μέσα. Ἰσως— τρελλὸς εἶμαι ;— ἴσως αὔριο θὰ ἀναστηθῇ ! Ἄλλὰ γιατί, μιλῶ ; γιατί ἂν ὅλα τὰ μεγαλεῖα κατέβαιναν στὰ πόδια μου καὶ τότε θὰ ἐζητοῦσα τὸ καλὸ μονάχα ἀπ' τὰ μάτια της.»

Ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ ἡ Μορφὴ ξεσκέπασε τὸ πρόσωπο καὶ ἐφάνηκε ἡ φίλη, δοξασμένη καὶ γελαστή.

Μετάφρασις ΣΠ. ΔΕ—ΒΙΑΖΗ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΜΗΝΟΣ

Ζάν Μορεάς — Ἀναμνηστικὴ πλάξ. — Ἡ ἡμέρα καὶ τὸ ἔτος τοῦ Σολωμοῦ. — Ὁ στέφανος τοῦ Ρήγα τοῦ Φερραίου. — Αἱ ἀρχαιότητες τῆς Ἀν. Μακεδονίας. — Ἡ Ἀγία Σοφία. — Τέχνη καὶ πολιτικὴ. — Εὐζωνος μούμια. — Τρεῖς συναυλίας.



ΖΑΝ Μορεάς ἦτο Ἕλληνας τὴν ψυχὴν — καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν — πολιτογραφηθεὶς ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του Γάλλος ὑπὸν. Ἐπὶ τῇ δεκάτῃ ἐπετεῖφ τοῦ θανάτου του ἐν Παρισίοις ἐμνήσθησαν αὐτοῦ θερμότατα. Αἱ περισσότεραι Γαλλικαὶ ἐφημερίδες, ἡ «Ἡλὼ τῶν Παρισίων», ὁ «Χρόνος», ἡ «Ἀξιὸν Φρανσαῖς» ὁ «Γαλάτης», ἡ νέα ἐπιθεώρησις «Ἀναγέννησις» καὶ ἄλλα περιοδικὰ ἐδημοσίευσαν μακρὰ ἄρθρα ἐξαιρόντα τὸ ἔργον καὶ τὴν ζωὴν τοῦ ποιητοῦ, ἡ δὲ «Revue Critique» καὶ ἡ «Minerve Française», ἐξέδωσαν εἰδικὰ τεύχη ἀφιερωμένα εἰς μνήμην του, μὲ κρίσεις ἐξεχόντων Γάλλων λογίων.

Αἱ Ἀθῆναι εἰς αἷς ἐγεννήθη καὶ ἔζησε τὰ νεανικά του ἔτη, καὶ ἔγραψε τὰ πρῶτα ποιήματα δὲν ἐμνήσθη τοῦ μεγάλου ποιητοῦ. Καμμία ἐπιμνημόσυμος τελετὴ. Μόνον ὁ Δῆμος Ἀθηναίων ἀπεφάσισε νὰ ἐντοιχίσῃ ἀναμνηστικὴν πλάκα εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων οἰκίαν ἐν ᾗ ἐγεννήθη ὁ ποιητὴς τῶν «Τρυγῶνων καὶ Ἐχιδνῶν» καὶ τῶν «Stances». Ὁ Δῆμος καὶ ἄλλοτε ἐτίμησε τὸν Ἰωάννην Παπαδιαμαντόπουλον, ὀνομάσας μίαν Ἀθηναϊκὴν ὁδὸν μὲ τὸ φιλολογικόν του ὄνομα. Ἐγίνε πρὸ τινος καὶ μία διάλεξις ὑπὸ νεαροῦ ποιητοῦ ἐκ τῆς ὁμάδος τῶν «Νέων», ὁ δὲ συγγενὴς τοῦ Μορεάς κ. Μαλακάσης ἐξέδωκε μετάφρασιν τῶν «Στροφῶν». Ἐπίσημος ὅμως ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἡ Σωματείου φιλολογικὴ ἐορτὴ δὲν ἔγινε. Ἡ «Ἐταιρεία τῶν θεατρικῶν συγγραφέων» μόνον διὰ γεύματα ζώντων καὶ στεφάνους νεκρῶν ἀσχολεῖται.

*

Κάποιος λόγιος εὐφράνταστος προέτεινε νὰ ὀρισθῇ μία ἡμέρα γενικοῦ ἐράνου διὰ τὸν ἀνδριάντα τοῦ Σολωμοῦ. Διὰ νὰ τιμηθῇ πραγματικῶς ἡ μνήμη τοῦ Ἑθν. ποιητοῦ πρέπει νὰ γίνῃ πρῶτα γνωστὸς εἰς τὸν λαόν, ὅστις ἤξεύρει μόνον τὴν πρώτην στροφὴν τοῦ ὕμνου. Τῆς ἡμέρας τοῦ Σολωμοῦ πρέπει νὰ προσηγηθῇ τοῦλάχιστον ἓν ἔτος συστηματικῆς ἐργασίας διὰ διαλέξεων, ἐκδόσεων, διδασκαλίας ἐν σχολείοις ὅπως γνωρίσωμεν ἐκεῖνον, ὅστις πρόκειται νὰ μαρμαρωθῇ.

*

Πολλάκις ἐδόθη δυστυχῶς ἀφορμὴ ἀπὸ τῶν στηλῶν αὐτῶν νὰ ἐκτραγωδηθοῦν τὰ βάσανα τῶν Ἑλλ. ἀνδριάντων. Γνωστὸς ἀστυνόμος τῆς καταδιώξεως εἶχαν χαρακτηρίσῃ ἀνικάνους τοὺς Ἀθηναίους λωποδύτας, ἀφοῦ δὲν εἶχαν ἀκόμη κλέψῃ τὸν ἐκ χρυσοῦς δάφνης στέφανον τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Ρήγα Φερραίου. Οἱ λωποδύται δὲν ἠθέλησαν νὰ ἀφήσουν τὸ ἐπάγγελμά των ἐκτεθειμένον εἰς τὴν εἰρωνείαν, καὶ ἔκλεψαν ὅχι τὸν ἀστυνόμον, ἀλλὰ τὸν χρυσοῦν στέφανον. Καὶ ἡ ἐπέτειος τῆς Ἑθν. ἐορτῆς εὗρε τὸν Τυρταῖον τοῦ Ἀγῶνος μὲ τὴν κεφαλὴν γυμνὴν ἀπὸ τὸ κόσμημα τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης.

*

Οἱ Βούλγαροι ἐληλάτισαν καὶ ἐσύλησαν τὰς ἀρχαιότητας τῆς Ἀνατολ. Μακεδονίας καὶ ἄλλας μὲν ἐπώλησαν εἰς εὐτελεστάτην τιμὴν, ἄλλας δὲ μετέφεραν εἰς Σόφειαν. Ἐπίσης διήρπασαν κειμήλια τῶν Ἑλλήνων Ναῶν καὶ μονῶν. Ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἰταλία ἀπέστειλαν εἰδικὰ ἐπιτροπὰς εἰς Βερολίνον καὶ Βιέννην ὅπως λάβουν ὁπίσω ὅσα ἔργα τέχνης ἀφηρεθήσαν ἀπὸ τὰ καταληφθέντα μέρη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου. Ἡ Ἑλλὰς δὲν ἔπρεπε νὰ κάμῃ τὸ ἴδιον ; Καὶ δὲν ἔπρεπε ἡ Ἐνωσις τῶν Βουλγάρων καλλιτεχνῶν καὶ συγγραφέων ἡ ὁποία ἔκαμεν ἐκκλησίαν πρὸς τὰς Μ. Δυνάμεις διὰ τὴν παλινόστησιν τῶν Βουλγάρων, νὰ κάμῃ ἐκκλησίαν πρὸς τὴν Βουλγαρικὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐπιστραφῶν τὰ ἑλλ. ἱστορικὰ κειμήλια μαζὶ μὲ τὰ ἀπελευθερούμενα ἐδάφη εἰς τὴν Ἑλλάδα ;

Καὶ κατ' ἄλλο συναφὲς μὲ τὴν εἰρήνην. Ἀ-

νεξαρτήτως της τύχης της Κ) πόλεως, ή Ἁγία Σοφία μετὰ της περιοχῆς τῶν παλαιῶν Βυζαντικῶν ἀνακτόρων δὲν ἔπρεπε νὰ περιέλθουν ἀπὸ τοῦδε εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Ἑλλάδος, καταργουμένου παντός δικαιώματος τῆς Ὑψ. Πύλης ; Τὰ θλιβερὰ ἐρωτηματικά . .

*

Ἄν ἡ Τέχνη ἐξημερώνει τὰ ἦθη, ἀπεδείχθη ἐσχάτως ὅτι ἐξαγριώνει τὰ πάθη. Ἡ πολιτικὴ διευθύνει τὸ ρύγχος της παντοῦ. Αἱ ἀποδοκιμασίαι κατὰ τῆς Μαρίκας Κοτοπούλη, καλλιτέχνης τιμώσης τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐν Κ) πόλει καὶ ἐν Ἀθήναις διὰ κομμουνιστοῦς πολιτικοῦς λόγους ἐνεποίησαν οἰκτρὰν ἐντύπωσιν. Εὐρέθησαν δεκάδες ὑπελλήνων οἱ ὅποιοι ἠθέλησαν νὰ ἐξυπηρετήσουν τὰ κομματικά των συμφέροντα καὶ νὰ ἐκδηλώσουν ἀντιλήψεις βανδαλικάς, ὀργιάζοντες εἰς τὸν ναὸν τῆς Τέχνης. Καμμία λέξις δὲν εἶνε ἱκανὴ διὰ νὰ σιγματίσῃ τὰς ἀγρίας σκηνὰς αἱ ὁποῖαι ἔξω τῆς σκηνῆς διεδραματίσθησαν εἰς βάρος τῆς μεγάλης καλλιτέχνης καὶ τῶν ἀνυπόπτων θεατῶν.

*

Τὸ Λαχειοφόρον δάνειον ἔθεσεν εἰς κίνησιν

Π Ι Ν Α Κ Ο Θ Η Κ Η

τὰ πινέλα τῶν ζωγράφων. Τὴν ὁδὸν Σταδίου ἐκόσμησαν τεράστια διαφημίσεις ἐγχρωμοί, παρσστάσεις ἐθνικῆς ὑπ' ἰδέσεως. Αἱ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἀναρτηθεῖσαι ἦσαν ὄντως καλλιτεχνικαὶ καὶ μὲ ἔννοιαν ἐνδιαφέρουσαν. Ἀλλ' ἡ Αἰγυπτιοποίησις τοῦ Εὐζώνου μὲ τὴν ἀπέναντι αὐτοῦ Ἑλλάδα, ὅχι ὁμῶς ἀντιαισθητικὴ ἦτο, ἀλλ' ἡκιστα ἐθνικιστικὴ. Ρυθμὸς Ἀραβικὸς εἰς τὸν Ἑλληνικώτατον τύπον τῆς λεβεντιάς ; Ἐκτὸς ἂν ἤθελε νὰ πρωτοτυπήσῃ ὁ καλλιτέχνης καὶ ἄλλο ἐσκέφθη νὰ κάμῃ καὶ ἄλλο παρυσίασε.

*

Εἰς τὴν πλημμύραν τῶν συναυλιῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλαι μὲν κατ' ἔθιμον δίδονται, ἄλλαι διὰ ὕλικὴν ἐνίσχυσιν, τρεῖς πρέπει νὰ τύχουν ἐξαιρετικῆς μνείας διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν ἀξίαν των. Ἡ τοῦ Τόμπου, ἡ τοῦ Φρημαν καὶ ἡ τοῦ Σαῖν—Σάνς. Τρεῖς μυσταγωγίαι τῆς ἀρμονίας, αἱ ὁποῖαι μᾶς κάμουν νὰ λησμονῶμεν μερικὰ τσαγκρονίσματα προῶρων φιλοδοξιῶν ἢ πτωχῶν ἐπαγγελματιῶν.

ΔΑΦΝΙΣ

Α Ν Τ Ι Λ Α Λ Ο Ι

Ο ΝΕΟΣ «ΟΙΔΙΠΟΥΣ».

Εἰς τὸ «Χειμερινὸν Ἱπποδρόμιον» τῶν Παρισίων ἐπαίχθη ἕνας νέος «Οἰδίπους Τύραννος» τοῦ Γάλλου Σαῖν Ζορζ ντὲ Μπουαλιέ, συγγραφέως τοῦ γνωστοῦ παρ' ἡμῖν «Καρναβαλιῶν τῶν παιγίων». Ἡ ὑπόθεσις εἶνε ἡ τοῦ ἀρχαίου ἀριστοῦρ-ῆματος, ἀλλὰ τοῦ ἔδωκε ἑκφράσιν μεσαιωνικὴν. γέγενεν ὁ Οἰδίπους μᾶλλον «μυστήριον» ἢ τραγωδία. Ὑπάρχουν συνε πῶς πολλοὶ ἀναχρονισμοί. Οἱ Οἰδίπους προσφωνεῖ τοὺς αὐλικοὺς κυρίους». Γίνονται Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες, ἡ ὅλη δὲ παράστασις ἦτο «ἀνάγλυφος». Πρωταγωνιστὴς ὁ ἀναμορφωτὴς τῆς σκηνοθεσίας Ζεμιέ. Ἐκ τοῦ ἀρχαίου ποιήματος δὲ ἔμεινε τίποτε, ὁ τραγικὸς Λαβδακίδης ἐνεφανίσθη σύμφωνα μὲ τὰς ἀντιλήψεις τῆς σχολῆς τοῦ Νατουραλισμοῦ. Τὸ ἔργον, ἂν καὶ θαυματικόν, ἀπέτυχε.

Η «ΘΕΟΔΩΡΑ».

Μία ἀπὸ τὰς μεγαλειτέρας κινηματογραφικὰς ἐταιρείας τῆς Ἰταλίας ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ κινηματογραφικὴν ἀναπαράστασιν τοῦ γνωστοτάτου δράματος τοῦ Σαρδοῦ «Θεοδώρα». Εἰς τὸ Παριόλι ἕνας ἀπέραντος χώρος διετέθη διὰ νὰ κατασκευασθῶν ἀνάκτορα, ναοὶ καὶ βασιλικοὶ θάλαμοι, μέσα εἰς τοὺς ὁποίους θὰ ἐκτυλιχθῇ τὸ δράμα. Ἐπὶ μῆνας κόσμος ὁλόκληρος ζωγράφων, ἀρχιτεκτόνων καὶ ἡθοποιῶν καταγίνεται εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ἡ ὅλη δὲ ἐργασία ἐπιβλέπεται ἀπὸ τὸν κ. Μολμέντι, τὸν γνωστὸν συγγραφέα μεσαιωνικῶν καὶ Βυζαντινῶν μελετῶν

περὶ Βενετίας, ἥδη δὲ ὑφυπουργὸν τῶν Καλῶν Τεχνῶν.

Αἱ κινηματογραφικαὶ ἐφημερίδες βεβαιώνουν ὅτι ἡ «Θεοδώρα» θὰ εἶνε ἡ μεγαλειτέρα ἕως τώρα κινηματογραφικὴ προσπάθεια, κατὰ πολὺ ἀνωτέρα καὶ ἀπὸ τὴν περίφημον «Καμπίρια» τοῦ Δ' Ἀννούτσιο.

ΜΙΑ ΘΑΥΜΑΣΙΑ ΕΙΚΩΝ

Δύο μοναχοὶ Νικοδήμου τῆς σκῆτης Κανσοκαλυβίου τοῦ Ἀγ. Ὅρους ἔχουν κατασκευάσῃ ἐν ἀριστοτέλει ξυλογλυπτικῆς διὰ τὸ ὅποιον ἐργάσθησαν 5 μοναχοὶ ἐπὶ 15 ἔτη. Ἡ εἰκὼν 70×80 εἶνε συμβολικὴ παράστασις τῆς Καινῆς Διαθήκης παριστώσα τὸ μυστήριον τῆς ἐνσάρκου Οἰκονομίας, ὁλόκληρον δηλαδὴ τὴν ὑπόστασιν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας. Τὸ ξύλον (πύξος) εἶνε μονοκόμματον. Ἀπεικονίζονται αἱ σπουδαιότεραι σκηναὶ τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, τὰ θαυματά του, τὸ μαρτύριόν του. Εἰς τὴν βάσιν ἡ Ἱερουσαλήμ, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν περιθώριον οἱ Ἀπόστολοι καὶ εἰς τὸ κέντρον ἡ Δευτέρα Παρουσία. Μόνον διὰ φακοῦ δύναται τις νὰ ἀντιληφθῇ τὴν γενομένην θαυμαστὴν ἐργασίαν. Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν κίνησιν, ὅλα ἔχουν ἑκφράσιν μεγάλην. Ἡ ἐργασία των ἐγένετο μυστικὰ διὰ τὸν φόβον τῆς ἀντιδράσεως τῶν ἄλλων μοναχῶν. Πολλάκις ἀπηλείσθησαν ἕνεκα τοῦ οἰκονομικοῦ ἀδιεξόδου, ἀλλὰ τέλος ἐνίκησαν. Ἐδανεῖσθησαν—διὰ νὰ ἡμποροῦν νὰ ἐργασθῶν—10,000. δρ. Ἡ καλλιτεχνικὴ ἀξία τοῦ ἔργου, μοναδικὸν εἰς τὸν κόσμον, εἶνε ἀνεκτίμητος. Δὲν ἔπρε-